

Методичні рекомендації щодо узагальнення та втілення здобутків перспективного педагогічного досвіду – важливої умови управління методичною роботою, збагачення інноваційного освітнього середовища закладу П(ПТ)О

Незважаючи на складні умови, в яких знаходиться наша країна сьогодні, інноваційна та дослідно-експериментальна діяльність в системі освіти продовжується, а її результатом є нове педагогічне мислення, нові педагогічні ідеї, форми навчання та моделі організації освітнього процесу.

Функціонування системи освіти в умовах воєнного стану характеризується пошуком нових інноваційних форм та підходів до навчання, ефективних педагогічних та інформаційних технологій. Саме тому підтримка активного впровадження інновацій в освітню галузь під час війни стала одним із ключових напрямів роботи і в сфері професійної (професійно-технічної) освіти.

Окремий напрямок в інноваційній освітній діяльності займають сьогодні кращі зразки педагогічної праці, що традиційно визначаються як «перспективний педагогічний досвід» (ППД).

Педагогічна діяльність відкриває простір для творчості й новаторства, для народження позитивного досвіду, збагачення освіти завдяки його вивченню та узагальненню. Перспективний педагогічний досвід визначає зміст освіти, істотно впливає на форми і методи, організаційну структуру освітнього процесу. Саме тому проблеми вивчення, узагальнення й поширення перспективного педагогічного досвіду стають одними з найважливіших задач для всіх педагогічних колективів. Уважне, дбайливе ставлення до накопичення, узагальнення, популяризації педагогічного досвіду сприяє становленню і розвитку професійної майстерності освітян - найважливішого чинника високої якості освіти.

Досвід – це фундамент, на якому формується педагогічна майстерність, основа для перевірки істинності теорій, рубіж, на який потрібно вивести масову практику.

Специфічною рисою сучасного педагогічного досвіду є актуалізація інтересу до педагогічної спадщини минулого, переосмислення її ідей відповідно до нових вимог і викликів. Він є важливим елементом загальної культури викладача. Оновлюваність педагогічного досвіду зумовлена постійними змінами у практичній педагогічній діяльності та освітніх надбаннях педагога.

Середовище закладу професійної (професійно-технічної) освіти – це місце, де зустрічаються та взаємодіють не лише здобувачі, викладачі, гості закладу, де відбуваються не лише заняття, цікаві зустрічі, свята та концерти, але й лекції та семінари, діють лабораторії та майстерні у різних галузях науки, мистецтва та технологій. Освітнє середовище закладу здатне не тільки забезпечувати комфорт для здобувачів, а й за допомогою організації простору впливати на їх мотивацію до навчання, формувати сприятливу атмосферу.

Інноваційна поведінка і креативність (творчість) викладача, здобувача освіти, формуються під впливом інноваційного середовища. Однією з умов створення такого середовища у закладі професійної (професійно-технічної) освіти є популяризація ідей позитивного педагогічного досвіду, впровадження новітніх педагогічних технологій. Актуальним є вироблення вміння опрацьовувати інформацію, добуваючи її з різних джерел. Розвиток цих умінь дозволяє майбутньому кваліфікованому спеціалісту отримувати самостійно неперервну освіту впродовж всього життя, задовольняти свої пізнавальні інтереси, розвивати творчий потенціал та професійні якості, тобто, бути соціально адаптованою, креативно мислячою людиною.

Педагогічний досвід викладача - майстра з впровадження інноваційних технологій - дозволяє здобувачам виробити власну позицію і мотивацію щодо застосування мультимедіа при навчанні, формує вміння і навички об'єднання тексту, звуку, графічного зображення, відео, флеш-анімації, оперативного опрацювання інформації у вигляді таблиць, схем, діаграм, визначати залежності між різними подіями.

Дану точку зору можна ствердити низкою міркувань.

Зокрема, викладач історії Центру професійно-технічної освіти м.Житомира Ярмолук М.М. при синхронному вивченні історії застосовує **Telegram**. Це не тільки платформа для комунікації, але й для отримання, поширення інформації. Педагог на вказаній платформі має власний канал, де розміщує цікаві факти про ті чи інші події, підкріплені ілюстраціями. Ним створено електронну бібліотеку ЦПТО м.Житомира в **Telegram**, де здобувачі можуть швидко знайти необхідні підручники з історичних дисциплін.

Інноваційним джерелом отримання інформації здобувачами освіти є також сайти, блоги викладачів, досвід роботи яких впроваджується в практичну діяльність колегами. На користь мого погляду рекомендую кілька персональних сайтів викладачів історії і математики, які мають великий об'єм наповнюваності та можуть запропонувати здобувачам відповідний навчальний матеріал і банк тестових завдань:

■ Ярмолук М.М. – викладач предмета «Історія України» (Центр професійно-технічної освіти м.Житомира <https://sites.google.com/view/yarmoliukkm/>;

■ Ружанцева Г.С. – викладачка предмета «Історія України» (ДНЗ «Бердичівське вище професійне училище») http://3kutnik.org.ua/?page_id=9104;

■ Войтович І.П. – викладачка предмета «Математика» (Житомирський професійний політехнічний ліцей) (<https://sites.google.com/site/vipzppl/home>);

■ Осипчук О.В. - викладачка предмета «Фізика і астрономія» (ДНЗ «Бердичівське вище професійне училище») olenaosypchuk.at.ua.

Важливе місце в системі створення інноваційного освітнього середовища займає позитивна практика використання портфоліо досвіду роботи. Аргументами виправданості даного твердження є зміст *е-портфоліо* Человського С.В. - викладача математики ДНЗ «Центр сфери обслуговування м.Житомира» <https://chelovsky22.wixsite.com/portpholio>; Ярмолука М.М. – викладача історії Центру професійно-технічної освіти м.Житомира <https://sites.google.com/view/yarmoliukkm-portfolio/%D0%B7%D0%B0%D1%85%D0%BE%D0%B4%D0%B8/2022-2023>

Формуванню інноваційного освітнього середовища закладу освіти також слугує Депозитарій електронних засобів навчального призначення, створений та випробуваний викладачами в процесі навчання. Таке сховище інноваційних напрацювань викладачів створено у Навчально- методичному кабінеті професійно- технічної освіти. Матеріали Депозитарію пройшли відповідне тестування і отримали позитивні відгуки та рекомендації щодо поширення. Прикладів, які наочно підтверджують запропонований аргумент чимало, проілюструю один з них:

**Депозитарій електронних засобів навчального призначення
викладачки Галини Ружанцевої (ДНЗ «Бердичівське вище професійне училище»)**

Предмет	Назва	Посилання для ознайомлення
Історія України Дистанційний курс	«Україна в період загострення кризи радянської системи»	https://sites.google.com/view/ruzhantceva
Історія, громадянська освіта	Персональний сайт	http://3kutnik.org.ua/?page_id=9104
	Інтерактивна вправа	Wordwall https://wordwall.net/uk/resource/33236706/
	Віртуальна дошка	Jamboard https://Jamboard.google.com/d/1fbXkUFRzEhF
	Вправи в сервісі learningApps	https://sites.google.com/view/ruzhantceva/

Історія	Завдання для олімпіади	https://forms.gle/DEJMaLrXz73t87Cr9
Всесвітня історія	Контрольні тести	https://docs.google.com/document/d/1cExqSxG
Основи трудового законодавства	Контрольне тематичне оцінювання	https://lms.human.ua/lesson/13450409?tab=14218902&type=lesson-task
Історія України	Тренувальні тести	https://lms.human.ua/lesson/12238358?tab=12904250&type=lesson-task
Історія України	Урок: Дисидентський рух	https://lms.human.ua/lesson/13520549?tab=142
Громадянська освіта	Тема: Ідентичність	https://docs.google.com/document/d/1_05-

Узагальнення і втілення перспективного педагогічного досвіду – невід’ємна складова управління методичною роботою, збагачення інноваційного освітнього середовища закладу. Особливо значущим для розширення інноваційного середовища закладу професійної (професійно-технічної) освіти є використання методу проєктів.

В процесі реалізації проєкту **«Математика сьогодні у закладі П(ПТ)О: процес взаємного збагачення змісту та практичного спрямування загальної середньої і професійної освіти»** створено освітні майданчики для популяризації математики, осучаснено навчально-методичне забезпечення, проведено майстер-класи викладачів-методистів, семінари-практикуми для викладачів математики; моніторингові дослідження за темою: «Педагогічна діяльність викладачів математики і фізики: напрями і перспективи професійного зростання»; форум-презентацію педагогічних досягнень викладачів математики, які атестуються; тиждень педагогічної майстерності викладача математики.

Не менш вагомим у вирішенні проблеми створення інноваційного освітнього середовища був проєкт **«Інноваційна діяльність викладача суспільних дисциплін – складова професійної підготовки кваліфікованого фахівця»**. Під час виконання проєкту розширено видавничу діяльність викладачів освітньої галузі «Суспільствознавство»; позитивні методичні здобутки презентовано на сайтах закладів професійної (професійно-технічної) освіти та Навчально-методичного кабінету професійно-технічної освіти, освітніх сайтах «Vseosvita», «Naurok» тощо; проведено семінар-практикум **«Кращі практики та інновації організації вивчення загальноосвітніх предметів у закладах професійної (професійно-технічної) освіти області»**, навчальні семінари, науково-практичні конференції, тематичні декади суспільствознавчих дисциплін, виставки, історичні квести; урізноманітнено використання цифрових інструментів під час дистанційного навчання, платформ для проведення відеоконференцій з актуальних питань поліпшення історичної освіти здобувачів.

Важливу місію формування національної свідомості, активної громадянської позиції, виконує проєкт **«З Україною в серці»**, започаткований у системі професійної (професійно-технічної) освіти області у травні 2023 року. Для вдосконалення компетентностей з питань національно-патріотичного виховання здобувачів, в процесі вебінарів, семінарів, інших форм роботи, з викладачами, майстрами виробничого навчання, вихователями, бібліотекарями, класними керівниками, проводяться різні комплексні форми освітньої взаємодії, спрямовані на мотивацію до глибшого осмислення державно-правових явищ, підвищення освітньо-виховних можливостей закладів П(ПТ)О в контексті забезпечення гармонійного розвитку особистості з високим патріотичним духом.

З ресурсно-методичним набором інформаційних матеріалів національної і патріотичної тематики, набутим закладами П(ПТ)О впродовж другого півріччя 2023 року, можна ознайомитись та використати для подальшої роботи за відповідними інтернет-посиланнями, рекомендованими листом НМК ПТО **«Про хід реалізації обласного проєкту «З Україною в серці»** (Інформаційно-методичний бюлетень «Вісник ПТО», грудень 2023р.).

Разом із створенням інноваційного освітнього середовища перспективний педагогічний досвід допомагає виявляти цікаві методичні новинки в організації освітнього процесу, забезпечувати якість освіти, впроваджувати педагогічні новації і технології, сприяє розширенню комплексних форм освітньої взаємодії, особистісному зростанню та професійному самовдосконаленню педагогів.

Водночас розвиток творчого потенціалу викладача, запровадження інноваційних технологій навчання та виховання, виявлення, вивчення, узагальнення, схвалення позитивного педагогічного досвіду не може бути ефективним без відповідного методичного супроводу, який є одним із пріоритетів змісту методичної роботи, спонукаючим фактором поширення, впровадження, освоєння позитивного досвіду викладача.

В сучасному суспільстві, особливо в умовах війни України проти російської агресії, здобувачі освіти є активними споживачами медіаконтенту, перебувають під впливом інформації, яка позначається на формуванні їхнього світогляду, системі цінностей, поведінці. Тому нагальними завданнями стали: навчити використовувати медіа у процесі навчання, аналізувати тексти, знати правила культури спілкування в інтернеті, володіти медійною грамотністю.

Один із варіантів вирішення названих проблем - узагальнений досвід викладачки історії Житомирського професійного політехнічного ліцею Короткої-Савицької І.І. за темою **«Шляхи підвищення ефективності медіакомпетентностей здобувачів освіти на уроках історії»**.

Для ефективного формування медіакомпетентностей викладачка в педагогічній практиці використовує наступні технології та методи роботи: технологія BYOD – "bring your own device", або – «принеси свій власний пристрій»; QR-код; віртуальні ігри; скрайбінг; інтерактивні вправи «Стоп-кадр», «Звук і зображення»; інтернет-меми; креолізовані тексти (кардмейкінг, буктрейлер, постер, буклет, комікс (манга), «дуддл»); нетрадиційні творчі завдання: мотиватор – демотиватори; робота з відео, фотографією; боротьба зі стереотипами; протистояння маніпуляціям; відокремлення фактів від суджень; робота з медіатекстами (джерела- сайти інформаційних агентств та всеукраїнських газет, сайти новин центральних телеканалів, інтернет-енциклопедії); відеохостинги з документальними фільмами та передачами.

Використання вказаних технологій та методів роботи викладачки отримує сприяння з боку Навчально-методичного кабінету професійно-технічної освіти, оскільки даний досвід має позитивний практичний характер: допомагає створити навички орієнтування в інформаційному середовищі, виробити майстерність сприйняття швидкоплинної інформації різних напрямків, розвиває творчий потенціал; формує уміння розрізняти спроби ворожої пропаганди медійного проникнення у нашу підсвідомість та недопустимість легковажного поширення у відкритому інформаційному просторі різного роду фейків, символіки расизму.

В цілому перспективний педагогічний досвід є система творчої, оптимальної, повторювальної професійної діяльності з елементами новизни, яка дає стабільні позитивні результати в удосконаленні освітнього процесу.

Список використаних джерел

- 1.Інноваційне освітнє середовище як інтегральний засіб професійного розвитку педагога URL:file:///D:/%D0%9F%D0%9E%D0%A8%D0%A2%D0%90/mv_58-283-289.pdf
- 2.Карпенко. А. Інноваційний досвід та його впровадження в освітній процес / А. Карпенко URL:<http://dspace.pnpu.edu.ua/handle/123456789/6409>
- 3.Матеріали обласних проєктів математичної освітньої галузі та історичного компоненту освітньої галузі «Суспільствознавство», що реалізувались у закладах П(ПТ)О області впродовж 2021-2022 рр., проєкту «З Україною в серці», узагальненого перспективного педагогічного досвіду викладачів загальноосвітніх предметів «Математика», «Історія України», які атестувались у 2023 році.
- 4.Нові форми впровадження та поширення педагогічного досвіду як важлива умова створення інноваційного освітнього середовища URL: <http://surl.li/hrbdu>.
- 5.Педагогічний досвід: моніторинг та перспективи, Олександр Лаврінєнко URL:https://lib.iitta.gov.ua/718306/1/2018_Lavrinenko_posibn.pdf

6.Перспективний педагогічний досвід URL:<https://core.ac.uk/download/83099606.pdf>.

7.Реалізація перспективного педагогічного досвіду у закладах професійної (професійно-технічної) освіти. Матеріали Регіональної науково-практичної конференції (21 травня 2020 року, м. Одеса) URL: <http://surl.li/dzuee>

Підготувала: *Таліна КОВАЛЬЧУК, методист НМК ПТО у Житомирській області*

